

IGRZYSKA EUROPEJSKIE JAKO WAŻNE WYDARZENIE – ZARZĄDZANIE I ASPEKTY ORGANIZACYJNOPRAWNE¹

Dominik BOREK¹

¹ dpborek@wp.pl, 0000-0002-4359-9426

Streszczenie: Ze względu na duże zainteresowanie społeczne za ważne wydarzenia zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji uważa się:

- 1) letnie i zimowe Igrzyska Olimpijskie;
- 2) półfinały i finały mistrzostw świata i Europy w piłce nożnej, a także wszelkie inne mecze w ramach tych imprez z udziałem reprezentacji Polski, w tym mecze eliminacyjne;
- 3) inne mecze z udziałem reprezentacji Polski w piłce nożnej w ramach oficjalnych rozgrywek oraz mecze z udziałem polskich klubów w ramach Ligi Mistrzów i Pucharu UEFA.

Powyższy katalog stanowi listę wydarzeń, które muszą być bezwzględnie traktowane jako ważne wydarzenia. Nie jest to jednak katalog zamknięty, ponieważ może ulec rozszerzeniu w drodze rozporządzenia Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji. W ramach niniejszych rozważań postaramy się odpowiedzieć na pytanie czy Igrzyska Europejskie, które będą organizowane w Małopolsce w roku 2023 stanowią istotne wydarzenie społeczne, które powinno być nadawane w telewizji otwartej. W ramach artykułu zostaną przedstawione i przeanalizowane problemy związane z zarządzaniem wielkimi wydarzeniami oraz aspektami organizacyjnymi. Wykorzystana zostanie w głównej mierze metoda dogmatyczno-egzegetyczna mająca na celu analizę aktualnych regulacji prawnych w tym obszarze. Praca ma na celu wykazanie oryginalność prezentowanego materiału. Zastosowana metoda polegająca w głównej mierze na analizie aktów prawnych oraz uzyskane rezultaty wykażą, czy postawiona w tytule hipoteza jest prawdziwa.

Słowa kluczowe: igrzyska europejskie, nauki o zarządzaniu i jakości, ważne wydarzenia, sport

¹ Artykuł prezentuje osobiste poglądy autora i nie może być interpretowany jako stanowisko jakiegokolwiek organu, podmiotu czy instytucji. Artykuł prezentuje stan prawny na dzień 01.01.2023 r.

THE EUROPEAN GAMES AS AN IMPORTANT EVENT – MANAGEMENT AND ORGANIZATIONAL AND LEGAL ASPECTS

Abstract: Due to the great public interest, the following are considered important events in accordance with the Act of 29 December 1992 on Broadcasting:

- 1) summer and winter Olympic Games;
- 2) semi-finals and finals of the world and European football championships, as well as any other matches within these events with the participation of the Polish national team, including qualifying matches;
- 3) other matches with the participation of the Polish national football team as part of official competitions and matches with the participation of Polish clubs as part of the Champions League and the UEFA Cup.

The above catalog is a list of events that must be treated as important events. However, this catalog is not closed, as it may be extended by way of a regulation of the National Broadcasting Council. As part of these considerations, we will try to answer the question of whether the European Games, which will be organized in Małopolska in 2023, are an important social event that should be broadcast on open television. As part of the article, aspects related to the management of large events and organizational aspects will be presented. Mainly the dogmatic-exegetical method will be used to analyze the current legal regulations in this area.

Keywords: European Games, management and quality science, important events, sport

1. Wprowadzenie

Wielkoformatowe widowiska sportowe (ang. mega-events) wytwarzają wielkie emocje, jak również dochody i koszty (Zawadzki, 2013). Ich charakter sprawia, że są w centrum zainteresowania władz państwowych, przedsiębiorców, a także opinii publicznej. Ta ostatnia wiedzę o mega-eventach czerpie z mediów. W związku z powyższym warto przyjrzeć się zarządzaniu i rozwiązaniom zawartym w prawodawstwie wewnątrz krajowym dotyczącym dużych wydarzeń sportowych. Niniejszy artykuł zostanie przedstawiony również w kontekście tematyki dotyczącej Igrzysk Europejskich. W celu rozpoznania rzeczywistych, nie zaś hipotetycznych, problemów związanych z rozwojem i funkcjonowaniem praw medialnych (Barta, Markiewicz, Matlak, 2005), należy poddać analizie zaistniałe w tym zakresie stany faktyczne. W ramach artykułu wykorzystana zostanie metoda analizy aktów prawnych, która pozwoli potwierdzić lub obalić hipotezę zgodnie z którą Igrzyska Europejskie są ważnym wydarzeniem w rozumieniu praw medialnych. Sama impreza nie należy do zbyt często opisywanego wydarzenia sportowego w polskiej (Deberny, 2015) i międzynarodowej literaturze podmiotu (Valiyev, 2016), ze względu na dopiero trzecią edycję tej imprezy sportowej. Istota problemu zauważalna staje się w wyniku przeprowadzonej analizy wpływu przygotowań i organizacji turnieju na gospodarkę danego kraju. Kazuistyczny w swej treści przepis art. 20b ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji reguluje nie tylko

kwestie związane z bezpośrednimi transmisjami z wydarzeń o zasadniczym znaczeniu społecznym, ale również retransmisji (nadań z opóźnieniem)² z tychże wydarzeń.

Ze względu na duże zainteresowanie społeczne za ważne wydarzenia zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji uważa się:

- 1) letnie i zimowe Igrzyska Olimpijskie;
- 2) półfinały i finały mistrzostw świata i Europy w piłce nożnej, a także wszelkie inne mecze w ramach tych imprez z udziałem reprezentacji Polski, w tym mecze eliminacyjne;
- 3) inne mecze z udziałem reprezentacji Polski w piłce nożnej w ramach oficjalnych rozgrywek oraz mecze z udziałem polskich klubów w ramach Ligi Mistrzów i Pucharu UEFA.

Powyższy katalog stanowi listę wydarzeń, które muszą być bezwzględnie traktowane jako ważne wydarzenia (Legislacja.RCL, 2015). Zawarcie tych konkretnych widowisk sportowych w ustawie wskazuje na ich szczególny charakter, polegający na trwałym budzeniu dużego zainteresowania społecznego. Atrakcyjność poszczególnych rozgrywek, a co za tym idzie, również ich widowiskowość (Bondarowicz, 1994), zależy w dużej mierze od tego czy w danych rozgrywkach uczestniczą drużyny krajowe, czy chociażby reprezentanci kraju w przypadku zawodów międzypaństwowych. Tym bardziej zastanawiające jest ograniczenie wydarzeń o zasadniczym znaczeniu społecznym wyłącznie do imprez o charakterze sportowym. Jak pisze J. Sobczak „takie wyróżnienie wydaje się być dość szokujące i niezrozumiałe” (Sobczak, 2001). Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (KRRiT) określiła w drodze rozporządzenia z dnia 17 listopada 2014 r. w sprawie listy ważnych wydarzeń, listę innych, niż wymienione powyżej, ważnych wydarzeń, uwzględniając stopień społecznego zainteresowania określonym wydarzeniem i znaczenie tego wydarzenia dla życia społecznego³, gospodarczego i politycznego⁴. Wydarzenia, które zostały wskazane przez KRRiT w rozporządzeniu stanowią w założeniu jednak rodzaj widowisk budzących przejściowo zainteresowanie społeczne, co pozwala na elastyczność i dostosowanie listy do aktualnego

² Przepis art. 20b ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji stosuje się do nadań z opóźnieniem, jeżeli opóźnienie nadania transmisji z ważnego wydarzenia nie przekracza 24 godzin i wynika z ważnych powodów, w szczególności: 1) z czasu, w którym odbywa się dane wydarzenie, obejmującego okres między godziną 24 a godziną 6 czasu obowiązującego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej; 2) z pokrywania się w czasie ważnych wydarzeń lub ich części.

³ Zob. zarządzenie nr 17 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie Zespołu do spraw przygotowania wizyty Jego Świątobliwości Papieża Franciszka w Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r. oraz wsparcia organizacji Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016. (M.P. z 2015 r. poz. 280).

⁴ Niewątpliwie widowiska sportowe stanowią nieliczny rodzaj wydarzeń, które mają znaczenie zarówno dla życia społecznego, gospodarczego jak i politycznego.

zainteresowania (sport.wp.pl, 2023). W związku z powyższym w ramach niniejszego artykułu skupię się wyłącznie na liście zawartej na gruncie ustawowym. Zgodnie z założeniem przyświecającym ustawodawcy w ustawie uwzględniono wydarzenia, które budzą stale wysokie zainteresowanie społeczne, natomiast delegacja ustawowa daje właśnie możliwość uzupełnienia tej listy o wydarzenia cieszące się takim zainteresowaniem przejściowo⁵.

2. Lista ważnych wydarzeń – aspekty organizacyjnoprawne

Należy pamiętać, iż jeżeli przewiduje się organizację ważnego wydarzenia w częściach, to każdą taką część uważa się za ważne wydarzenie. Dlatego też gdyby prawodawca uznał w ramach rozporządzenia np. Igrzyska Europejskie za ważne wydarzenie, to wówczas każda konkurencja rozgrywana w ramach tego turnieju byłaby ważnym wydarzeniem.

Biorąc powyższe pod uwagę, dokonam omówienia każdego z trzech zawartych w katalogu wydarzeń i postaram się odpowiedzieć na pytanie czy Igrzyska Europejskie są wydarzeniem, które również w rozumieniu regulacji ustawowych należy traktować jako wydarzenie o zasadniczym znaczeniu społecznym?

1) Letnie i zimowe Igrzyska Olimpijskie.

Igrzyska Olimpijskie (IO) to najstarsze i najbardziej prestiżowe zawody sportowe, które odbywają się w odstępach czteroletnich dla zawodów letnich i zimowych (Fundowicz, 2013). Pomiędzy wersją letnią a zimową jest dwuletnia przerwa. Zasadę przerwy dwuletniej pomiędzy zimowymi a letnimi zawodami wprowadzono w 1994 r. podczas IO w Lillehammer, od tego momentu liczy się okresy czteroletnie dla IO zimowych, do roku 1992 IO letnie i zimowe odbywały się w tych samych latach (Porada, 1982). Zmiana wprowadzona w życie od 1994 r. związana była z prawami telewizyjnymi i rynkiem medialnym, który dzięki tej decyzji może generować jeszcze większe przychody, ponieważ w danym roku odbywa się tylko jedna impreza najwyższej- olimpijskiej rangi. Ważnym jest, że zasada czteroletnich odstępów pomiędzy IO została zachwiana w czasie II wojny światowej – nie odbyły się zawody w roku 1940 i 1944 (Walters, 2008). Z kolei w XXI w. pandemia koronawirusa (Borek, Świtaj, Zawistowska, 2020) spowodowała przesunięcie zawodów letnich z roku 2020 na 2021, co również było odstępstwem od okresu czteroletniego (Eurosport TVN, 2020). Swoistym

⁵ Przejściowe duże zainteresowanie daną dyscypliną zakończyło się w Polsce w przypadku Formuły 1 gdy starty zakończył w roku 2011 R. Kubica czy w przypadku biathlonu, gdy karierę w 2010 r. zakończył T. Sikora.

produktem sportowym są też tzw. Igrzyska kontynentalne rozgrywane w ramach poszczególnych kontynentów. Stanowią one produkt nie tyle konkurencyjny, co relewantny dla Igrzysk Olimpijskich. Do Igrzysk kontynentalnych zaliczamy: igrzyska azjatyckie, igrzyska afrykańskie, igrzyska Południowego Pacyfiku, igrzyska panamerykańskie oraz igrzyska europejskie. Zasadnicze pytanie brzmi czy jakiegokolwiek z wymienionych zawodów kontynentalnych, w rozumieniu omawianej regulacji ustawowej mogą być uznane za wielkie wydarzenie? Z pewnością igrzyska kontynentalne nie budzą tak dużego zainteresowania jak IO. Ponadto jeśli dotyczą kontynentu innego niż ten, na którym jest prowadzona transmisja telewizyjna, to najczęściej stanowią swego rodzaju ciekawostkę, aniżeli wydarzenie o zasadniczym znaczeniu społecznym.

Rynki relewantne (Encyklopedia, 2023) są tworzone także dla odpowiednich rywalizacji, dyscyplin sportowych czy nawet rozgrywek. Należałoby choćby wskazać na Mistrzostwa Świata (MŚ) w narciarstwie klasycznym, organizowane przez FIS, które stanowią rywalizację wielokonkurencyjną. Odpowiednikiem marketingowym tego produktu w okresie letnim są MŚ w lekkoatletyce, organizowane przez IAAF, które także stanowią rodzaj rywalizacji wielokonkurencyjnej. Wskazane mistrzostwa letnie i zimowe odbywają się co dwa lata, w tym samym roku. Wracając do Igrzysk Europejskich, to nie spełniają one definicji letnich lub zimowych Igrzysk Olimpijskich. Pomimo, iż są to zawody rozgrywane w sezonie letnim, to nie mają one statusu IO, dotyczą bowiem wyłącznie rywalizacji kontynentalnej. Fakt rozgrywania najbliższych tego typu zawodów w Polsce nie powoduje, iż z automatu są one uznawane za wydarzenie budzące zasadnicze zainteresowanie społeczne. Biorąc powyższe pod uwagę, jedyną możliwością aby uznać tego typu wydarzenie za wielkie byłaby nowelizacja ustawy lub prostsza nowelizacja rozporządzenia KRRiT, która jednak wymagałaby odpowiedniej notyfikacji, co związane byłoby z długim czasem procedowania. Dlatego też, na ten moment jest mało prawdopodobne aby przed rozpoczęciem tej imprezy była ona traktowana jako taka, której transmisja jest nakazana w kanale telewizyjnym otwartym. Na marginesie, w kontekście IO warto pamiętać iż Polski Komitet Olimpijski jest wyłącznie uprawniony do używania jakiegokolwiek znaku lub innego oznaczenia, składającego się z symbolu olimpijskiego lub zawierającego symbol olimpijski, Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie stanowi kazuistycznie, iż również PKOl jest wyłącznie uprawniony do używania nazw Igrzyska Olimpijskie, Igrzyska XXX Olimpiady, Igrzyska XXXI Olimpiady, Igrzyska XXXII Olimpiady, Igrzyska XXXIII Olimpiady, Igrzyska XXXIV Olimpiady, Igrzyska XXXV Olimpiady, Komitet Olimpijski, Reprezentacja Olimpijska, Ruch Olimpijski i Karta

Olimpijska. W szczególności nie jest właściwe używanie przez podmioty trzecie nazw Igrzyska (rzymska cyfra od XXX do XXXV) Olimpiady (Cajsel, 2011). Na przyszłość należałoby rozważyć nowelizację zapisu i ujęcie go jako „Igrzyska Olimpiady z wykorzystaniem oznaczenia cyfrą rzymską”, wówczas nie byłoby konieczności każdorazowej nowelizacji, które będą niezbędne po 2034 roku. Ponadto pod rozważenie należy poddać uregulowanie wyłącznego prawa dla PKOl na terenie RP w używaniu nazwy „Igrzyska Europejskie”.

- 2) Półfinały i finały mistrzostw świata i Europy w piłce nożnej, a także wszelkie inne mecze w ramach tych imprez z udziałem reprezentacji Polski.

W dyspozycji omawianego przepisu chodzi o mecze półfinałowe oraz finałowe MŚ i Mistrzostw Europy (ME) w piłce nożnej (Borzyszkowski, 2014) oraz wszystkie mecze piłkarskiej reprezentacji Polski w tych turniejach – to są mecze grupowe, a następnie tzw. fazy play-off (1/16 finału, 1/8 finału, ćwierćfinał i wskazane wprost półfinały i finały). Co ciekawe w rzeczonym przepisie mecz o 3. miejsce (bez udziału reprezentacji Polski) nie jest traktowany jako wielkie wydarzenie, bowiem mamy wprost wyszczególnione mecze półfinałowe oraz finałowe. Z funkcjonalnego punktu widzenia należy jednak wskazać, iż mecze finałowe to inaczej tzw. faza finałowa, w której skład można zgodnie z metodą celowościową zakwalifikować finał i mecz o 3. miejsce. Dodatkowo należy wykazać, iż w przypadku ME w piłce nożnej mecz o 3. miejsce nie jest rozgrywany, takie spotkanie występuje wyłącznie w MŚ. Zastanawiającym jest, iż w omawianym stanie prawnym za wielkie wydarzenie uznaje się wyłącznie występy reprezentacji polski w piłce nożnej. Odnosząc się ponownie do punktu pierwszego należy podkreślić, iż ustawodawca miał na myśli wszystkie zawody rozgrywane w ramach letnich i zimowych IO, nawet gdy nie uczestniczą w nich polscy zawodnicy. Natomiast punkt drugi odnosi się wprost do meczów z udziałem reprezentacji Polski w piłce nożnej. Podkreślenia wymaga jednak fakt, iż ustawodawca nie doprecyzował, o którą Reprezentację Polski w piłce nożnej dokładnie chodzi. Przecież czytając przepis literalnie można stwierdzić, iż również mecze Reprezentacji Polski w piłce nożnej kobiet uważane są za ważne wydarzenia. Zgodnie jednak z interpretacją funkcjonalną chodzi o mecze Reprezentacji Polski w piłce nożnej mężczyzn seniorów.

- 3) Inne mecze z udziałem reprezentacji Polski w piłce nożnej w ramach oficjalnych rozgrywek oraz mecze z udziałem polskich klubów w ramach Ligi Mistrzów i Pucharu UEFA.

Ostatnia z ustawowych dyspozycji, dotyczy wszystkich pozostałych spotkań reprezentacji Polski w piłce nożnej seniorów w ramach oficjalnych rozgrywek oraz meczów polskich drużyn piłkarskich na poziomie seniorskim w określonych turniejach. Należy podkreślić, iż obecna dyspozycja wskazanego przepisu nie odnosi się wprost m.in. do zatwierdzonej 26 marca 2014 r. na kongresie UEFA w kazachskiej Astanie Ligi Narodów - propozycji rozgrywek międzypaństwowych UEFA. Faza grupowa Ligi Narodów rozpoczęła się we wrześniu 2018 r. i trwała do listopada (PZPN, 2014). Podkreślić należy jednak, iż interpretując przepis funkcjonalnie należałoby uznać mecze tego typu za quasi-eliminacje bądź ewentualnie za inne mecze z udziałem reprezentacji Polski w piłce nożnej w ramach oficjalnych rozgrywek, co jest zgodne z intencją art. 20b ust. 1 pkt 3 ustawy o radiofonii i telewizji (PZPN, 2015). Ustawodawca wprowadza jednak również niedefiniowane w prawie powszechnie obowiązującym pojęcie oficjalnych rozgrywek. Jest to termin prawa wewnątrzorganizacyjnego Polskiego Związku Piłki Nożnej (PZPN). Zgodnie z art. 3 przepisów gry w piłkę nożną Oficjalne rozgrywki to zawody organizowane pod auspicjami FIFA, federacji kontynentalnych czy związków narodowych. W takich rozgrywkach można dokonać maksymalnie trzech zmian zawodników. Wyjątkowo Liczba wymian może zostać zwiększona przez FIFA, konfederacje czy związki narodowe maksymalnie do pięciu, których można dokonać w zawodach odbywających się w ramach oficjalnych rozgrywek (PZPN, 2020).

Dodatkowo podkreślenia wymaga fakt, iż mecz międzypaństwowy rozgrywany poza oficjalnymi rozgrywkami nie prowadzi do uzyskania punktów w rankingu FIFA i nie istnieje obowiązek klubowy do zwolnienia zawodnika w celu uczestnictwa w zgrupowaniu i samym meczu przez sportowca będącego jednocześnie reprezentantem kraju. Warunki uznania spotkania za oficjalne rozgrywki wiążą się wyłącznie ze spełnieniem wymogu wskazanego w art. 3 przepisów gry w piłkę nożną. Zwrócić należy uwagę na fakt, iż mecz będący oficjalną rozgrywką (Eksztajn, 1977) może w wyniku następczej decyzji zostać zakwalifikowany jako nieoficjalny, co będzie miało niebagatelne znaczenie dla omawianych regulacji ustawy o radiofonii i telewizji. Tak było w przypadku meczu Rumunia 1:4 Polska w dniu 2 lutego 2013 r., który FIFA zakwestionowała, gdyż trener Rumunii wymienił w trakcie gry 8 zawodników (Eurosport, 2013).

Co do drugiego elementu zawartego w pkt 3, czyli meczów z udziałem polskich klubów w ramach Ligi Mistrzów i Pucharu UEFA należy wyprowadzić podobny wniosek jak ten zawarty na zakończeniu wcześniejszego punktu. Trzeba bowiem uznać, iż nie jest właściwym, z legislacyjnego punktu widzenia, wprowadzanie listy ważnych wydarzeń drogą ustawową.

Niewielka zmiana w nomenklaturze poszczególnych widowisk może doprowadzić do problemów z zakwalifikowaniem danego wydarzenia (Legislacja.RCL, 2015). Tak też jest w przypadku drugiego z kluczowych wydarzeń zawartych w materii o randze ustawowej. Obecnie nie istnieją bowiem rozgrywki Pucharu UEFA, o których mówi ustawa, zostały one zastąpione przez turniej Ligi Europejskiej. Swoją drogą dzięki wykładni teleologicznej rozgrywki Europe League z udziałem polskich klubów nadal powinny być w rozumieniu ustawy traktowane jako ważne wydarzenia. Większy bowiem problem mógłby zaistnieć gdyby zawarte w ustawie rozgrywki w ogóle przestały istnieć, albo nie byłoby możliwym funkcjonalne ustalenie następstwa organizacyjnego i prawnego takich rozgrywek. Należy przyjąć, iż w takiej sytuacji ochrona nie byłaby możliwa, choć nie jest rozstrzygnięte jak powinna zostać ujęta sytuacja, gdy rozgrywki o takiej samej nazwie rozpoczęłyby organizować inny niż dotychczas podmiot, niemający z poprzednikiem organizacyjnym nic wspólnego⁶. Wydaje się jednak, iż byłaby to na tyle istotna zmiana, że mogłaby spowodować potraktowanie takiego widowiska w zgoła odmienny niż dotychczas sposób. Pamiętać jednak trzeba, iż każda sytuacja jest indywidualna i tak też powinna być rozpatrywana, z jednostkowego punktu widzenia. Ponadto zastanawiającym jest jak potraktować w kontekście przytoczonej treści przepisu ustawowego rozgrywki tzw. Europa Conference League, które to rozgrywki nie są kontynuacją Pucharu UEFA, lecz zupełnie nowym turniejem. Ponadto należy wskazać, iż choćby mecze siatkarskiej Ligi Mistrzów czy Ligi Mistrzów w piłce ręcznej nie podlegają tak szerokiej ochronie jak wyszczególnione w przepisie mecze piłkarskiej LM.

3. Zarządzanie w obszarze wytycznych dla ważnych wydarzeń

Nie polemizując z ustawową listą ważnych wydarzeń, należy dokonać krótkiego wyjaśnienia wskazującego jakie kryteria muszą spełniać widowiska, aby móc je kwalifikować w ten właśnie sposób. To ostatnie zagadnienie ma kluczowe znaczenie m.in. dla Igrzysk Europejskich, które są głównym zagadnieniem analitycznym w ramach niniejszego numeru specjalnego czasopisma. Zgodnie z postanowieniami dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (Dyrektywa 2010/13/UE), która uwzględniła wytyczne Komisji Europejskiej (KE), aby dane wydarzenie mogło zostać uznane za ważne w

⁶ Nowy podmiot może nie mieć żadnego związku z poprzednikiem, w szczególności może być inaczej zorganizowany: funkcjonalnie, instytucjonalnie, finansowo czy personalnie.

rozumieniu ww. dyrektywy, muszą zostać spełnione przynajmniej dwa z czterech poniższych kryteriów:

1) wydarzenie lub jego wynik wywołuje szczególny oddźwięk wśród widowni danego państwa członkowskiego, wykraczający poza wpływ jaki wywołuje na osoby, które zwykle śledzą transmisje z przebiegu danej dziedziny sportu lub z przebiegu innego rodzaju wydarzenia;

2) wydarzenie ma szczególne, ogólnie uznane znaczenie kulturalne dla populacji danego państwa członkowskiego, w szczególności jako katalizator jego kulturowej tożsamości;

3) wydarzenie obejmuje udział reprezentacji narodowej w danej dziedzinie sportu w wielkim turnieju międzynarodowym⁷;

4) relacja z danego wydarzenia była tradycyjnie nadawana w telewizji ogólnodostępnej i przyciągała dużą widownię telewizyjną w danym państwie członkowskim (Explanatory, 1998. KRRiT, 2014).

Ad 1) KE w swoich wytycznych wskazała na pewnego rodzaju emocjonalne zaangażowanie publiczności w relację z danego widowiska. W inny sposób będzie postrzegany mecz Ligi Mistrzów UEFA przez osoby, które zwykle śledzą transmisje z przebiegu takich spotkań, gdy w rozgrywkach wystąpi zespół z Polski. Wydarzenie takie byłoby na tyle wyjątkowe i niezwykle, że wywołałoby inną reakcję i wpływ niż ten przyświecający widzom śledzącym zazwyczaj wskazane wyżej widowisko. Podobnie organizacja pierwszy raz w Polsce imprezy o randze Igrzysk Europejskich jest wydarzeniem bez precedensu i wywoła z pewnością szczególny wydźwięk wśród widzów w Polsce.

Ad 2) W wyjaśnieniach zwrócono uwagę na walory kulturalne danego wydarzenia⁸. Z pewnością w przypadku Polski postrzeganie w świadomości społecznej wydarzenia, jakim jest

⁷ Takim turniejem będą MŚ lub ME czasem jakiś bardzo prestiżowy turniej np. Liga Światowa w Piłce Siatkowej Mężczyzn.

⁸ Należy chociażby wskazać, iż zgodnie z irlandzką ustawą o radiofonii i telewizji z 1999 r., za wielkie wydarzenie uważa się: Krajowe finały w futbolu gaelickim i w hurlingu (The All-Ireland Senior-County Football and Hurling Finals). Są to tradycyjne, irlandzkie dyscypliny sportowe związane z irlandzką kulturą i dziedzictwem narodowym. Hurling, tak jak futbol gaelicki, stanowi sport narodowy Irlandii i cieszy się tam ogromnym zainteresowaniem. Kobieca odmiana hurlingu to camogie, jednak nie jest ona zawarta na liście wielkich wydarzeń, co wskazuje na większe zainteresowanie męską odmianą tej dyscypliny; por. również: Publikacja na mocy art. 3(a) ust. 2 dyrektywy Rady 89/552/EWG w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich dotyczących wykonywania telewizyjnej działalności transmisyjnej, zmienionej dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 97/36/WE (2003/C 100/05) Środki podjęte na mocy art. 3(a) ust. 1 dyrektywy, o których KE została powiadomiona przez Irlandię zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 3(a) ust. 2 dyrektywy: numer 28 z 1999 r. (C 100 Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich 26.4.2003).

np. Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny im. Fryderyka Chopina przemawiałoby za kwalifikacją tegoż widowiska zgodnie ze wskazaną w punkcie 2 dyspozycją. Igrzyska Europejskie same w sobie raczej takiego charakteru nie mają ponieważ są imprezą sportową nie zaś kulturową, choć należy pamiętać iż ceremonia otwarcia może zawierać elementy istotne kulturowo.

Ad 3) Komentując przesłankę numer 3 należy zwrócić uwagę, iż nie odnosi się ona jedynie do sportów drużynowych. Chociaż interpretacja językowa wskazywałaby właśnie na takie rozumienie tej wytycznej, to jednak pojęcie „reprezentacja narodowa” ma szersze konotacje. Co więcej, w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie występuje jedynie sformułowanie: „kadra narodowa” oraz „reprezentacja olimpijska” i „reprezentacja paraolimpijska”, co mogłoby sugerować, iż reprezentacja będzie powoływana jedynie na IO oraz igrzyska paraolimpijskie. Wątpliwości rozwiewa jednak art. 13 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie mówiący, iż polski związek sportowy (pzs) ma wyłączne prawo do powołania kadry narodowej oraz przygotowania jej do igrzysk olimpijskich, igrzysk paraolimpijskich, igrzysk głuchych, mistrzostw świata lub mistrzostw Europy. Jednocześnie ten sam przepis wskazuje, iż pzs, Polski Komitet Olimpijski i Polski Komitet Paraolimpijski mają prawo do wykorzystania do swoich celów gospodarczych przedmiotów będących odwzorowaniem odpowiednio stroju reprezentacji kraju, stroju reprezentacji olimpijskiej lub stroju reprezentacji paraolimpijskiej, w zakresie wyznaczonym przez przepisy pzs, przepisy międzynarodowej organizacji sportowej działającej w danym sporcie, do której należy pzs, przepisy Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego lub przepisy Międzynarodowego Komitetu Paraolimpijskiego. Powyższe wyraźnie i dobitnie pokazuje zatem, iż ze względu na rodzaj imprezy wyróżniamy trzy reprezentacje narodowe, które będą się składały odpowiednio z następujących członków (Hauser, 2010): - reprezentacja kraju - członkowie kadry narodowej; - reprezentacja olimpijska - członkowie reprezentacji olimpijskiej; - reprezentacja paraolimpijska - członkowie reprezentacji paraolimpijskiej. Wracając do pierwotnych rozważań w tym zakresie, trzeba uznać, iż reprezentacja może składać się z jednego członka, co nie zmienia faktu, iż będzie to nadal reprezentacja, tyle że ograniczona personalnie⁹. Z językowego punktu widzenia można by ewentualnie postulować doprecyzowanie wytycznej, tak żeby nie było wątpliwości, iż wydarzenie obejmuje udział reprezentacji narodowej bądź reprezentanta kraju w danej dyscyplinie sportu w wielkim widowisku międzynarodowym. Niewątpliwie bowiem wielkim

⁹ Np. ograniczona podczas IO w Soczi w 2014 r. reprezentacja Tajlandii do dwóch zawodników V. Mae oraz K. Sucharitakula.

wydarzeniem mogą być widowiska z udziałem jednego reprezentanta Polski (KRRiT, 2013), co wynikać może z różnego rodzaju barier¹⁰ (EURLEX, 1993), z których najpowszechniejsze to wysoki poziom i ograniczenia w ilości zgłoszeń państwowych w udziale w danym przedsięwzięciu. W zakresie dyskusji nad reprezentacją olimpijską warto wskazać, iż nie będzie nią reprezentacja na Igrzyska Europejskie, choć na te ostatnie powołana zostanie reprezentacja narodowa. Należy zatem uznać, iż IE spełniają przesłankę, zgodnie z którą dotyczą udziału reprezentacji narodowej w wielkim turnieju międzynarodowym.

Ad 4) Wytyczna polegająca na wzięciu pod uwagę faktu, iż dotychczas relacja z danego wydarzenia była tradycyjnie nadawana w telewizji ogólnodostępnej i przyciągała dużą widownię telewizyjną w danym państwie członkowskim jest słuszna z praktycznego punktu widzenia. Igrzyska Europejskie ze względu na brak ugruntowanej historii jako turnieju międzynarodowego nie mogą być postrzegane jako spełniające tę wytyczną. IE 2023 będą dopiero trzecimi w swojej krótkiej historii, niewykluczone, że przesłanka czwarta będzie mogła być brana pod uwagę po upływie pewnego okresu czasu w odniesieniu do tego wydarzenia.

4. Podsumowanie

Konkluzja artykułu jest jednoznaczna, ocenić należy krytycznie przeprowadzone badania, ze względu na fakt, iż nie istnieje prawna możliwość zakwalifikowania imprezy jaką są Igrzyska Europejskie do grona ważnych wydarzeń w rozumieniu praw medialnych. Nowa wiedza i wnioski płynące z analizy dają jednak możliwość wyprowadzenia wniosków *de lege ferenda*. Znaczenie badań i ich wpływ na szersze pole może pokazać, jak uzyskane informacje będą wykorzystane w ramach samej imprezy sportowej.

Wnioski muszą być jasno i jednoznacznie powiązane z wynikami badania, dlatego wskazując na ich teoretyczne i praktyczne implikacje, jeszcze raz trzeba podkreślić, iż IE nie są w rozumieniu krajowych regulacji medialnych wydarzeniem o zasadniczym znaczeniu społecznym. Nie zmienia to jednak faktu, iż wydarzenie to budzi duże emocje i zainteresowanie społeczne. Warto pamiętać, iż producentem sygnału z imprezy jaką są IE w roku 2023 będzie Europejska Unia Nadawców EBU (Olimpijski, 2023) zraszająca publiczne stacje telewizyjne

¹⁰ W tym kontekście zob. decyzja KE 93/403/EEC z dnia 11 czerwca 1993 r., sprawa IV/32.150 EBU/Eurovision System, we wskazanej decyzji KE stwierdziła, iż prawa telewizyjne i radiowe przysługują zasadniczo organizatorowi danego widowiska sportowego, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993D0403:EN:HTML>

Igrzyska Europejskie...

i radiowe z Europy. Powyższe pozwala zatem na uzasadnione oczekiwanie, iż sygnał telewizyjny będzie nadawany w paśmie ogólnodostępnym.

Bibliografia

1. Barta J., Markiewicz R., Matlak A. (2005), *Prawo mediów*, Warszawa;
2. Bondarowicz M. (1994), (red.) *Sport z satelity : dyscypliny nie znane lub mało znane*, Warszawa;
3. Borek D., Świtaj K., Zawistowska H. (2020), *O zgodności z prawem UE regulacji art. 15k ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw* (w:) *Prawo-narzędzie sprawiedliwości czy władzy?*, (red.) Barwicka-Tylek I., Dziewałowski-Gintowt P., Zyzik K., Łyżwa Ł. Kraków;
4. Borzykowski J. (2014), *Ocena krótkotrwałych efektów organizacji mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA EURO 2012. Przykład rynku turystycznego Gdańska*, (w:) *Kultura i turystyka w kręgu wydarzeń*, Krakowiak B., Stasiak A. (red.), Łódź;
5. Cajselski W. (2011), *Ustawa o sporcie komentarz*, Warszawa;
6. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/13/UE z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie koordynacji niektórych przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących świadczenia audiowizualnych usług medialnych (Dz.U.L 95 z 15.4.2010 r.);
7. Decyzja KE 93/403/EEC z dnia 11 czerwca 1993 r., sprawa IV/32.150 EBU/Eurovision System;
8. Deberny K. (2015), I Igrzyska Europejskie Baku 2015, (w:) *Olimpionik*, nr 2(2015), s. 4-5;
9. Eksztajn S. (1977) (red.), *Przepisy gry w piłkę nożną*, Warszawa;
10. Explanatory (1998), Explanatory Report to the revised European Convention on Transfrontier Television (w:) *The Revised European Convention on Transfrontier Television and its Explanatory Report*, DH-MM (98) 8, Strasbourg 1998 r.;
11. EURLEX (1993), <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31993D0403:EN:HTML>;
12. Eurosport (2013), <http://eurosport.onet.pl/pilka-nozna/kadra/irytujujace-mecze-reprezentacji-polski-sie-nie-skonczy/jj4h8>;
13. Eurosport TVN (2020), <https://eurosport.tvn24.pl/tokio2020/tokio-2021-letnie-igrzyska-olimpijskie-przesuniete-kiedy-sie-odbeda,1010778.html>
14. Encyklopedia (2023), <https://encyklopedia.interia.pl/slownik-ue/news-rynek-relevantny,nId,2112808>
15. Fundowicz S. (2013), *Prawo sportowe*, Warszawa;
16. Hauser R. (2010), *Aspekty administracyjnoprawne w ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie*, (w:) *Ustawa o sporcie*, Szwarc A. (red.), Warszawa;
17. KRRiT (2013) http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/konsultacje/2013/11-wta.pdf;
18. KRRiT (2014) <http://www.archiwum.krrit.gov.pl/krrit/aktualnosci/news,1695,rozporzadzenie-krrit-w-sprawie-listy-waznych-wydarzen-w-dzienniku-ustaw.html>
19. Legislacja.RCL (2015), <http://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12269051>;
20. Olimpijski (2023), <https://olimpijski.pl/eoc-zatwierdzil-program-sportowy-iii-igrzysk-europejskich-krakow-malopolska-2023/>;
21. Porada Z. (1982), *Starożytne i Nowożytne Igrzyska Olimpijskie*, Kraków;
22. PZPN (2014), <http://www.pzpn.pl/federacja/aktualnosci/2014-03-27/liga-narodow-od-2018-roku>;
23. PZPN (2015), https://www.pzpn.pl/public/system/files/articles/1626/603-Przepis%20G%C5%82%C3%B3wny%202014_2015.pdf;
24. PZPN (2020), https://www.pzpn.pl/public/system/files/site_content/635/3524-Przepisy%20Gry%202020_2021.pdf;
25. Sport.wp.pl (2023), <http://sport.wp.pl/kat,1878,title,TVP-przeplacilo-za-walke-stulecia-Jest-odpowiedz,wid,17455900,wiadomosc.html?ticaid=114b4c>
26. Sobczak J. (2001), *Radiofonia i telewizja. Komentarz do ustawy*, Kraków, LEX nr 72637;
27. Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji;
28. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie;
29. Walters G. (2008), *Igrzyska w Berlinie, Jak Hitler ukradł olimpijski sen*, Warszawa;
30. Valiyyev A. First European Olympic Games in Baku: New Articulation of Azerbaijani Identity? (in:) *Mega Events in Post-Soviet Eurasia*, red. Makarychev A., Yatsyk A., 2016;

31. Zarządzenie nr 17 Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 marca 2015 r. w sprawie Zespołu do spraw przygotowania wizyty Jego Świątobliwości Papieża Franciszka w Rzeczypospolitej Polskiej w 2016 r. oraz wsparcia organizacji Światowych Dni Młodzieży Kraków 2016. (M.P. z 2015 r. poz. 280);
32. Zawadzki K. (2013), *Sprzedaż praw telewizyjnych jako kluczowe źródło przychodów* (w:) Sport w mediach, (red). Jarosz M., Drzewiecki P., Płatek P., Warszawa;